

Chambre des Représentants

SESSION 1958-1959.

19 JUIN 1959.

PROPOSITION DE LOI

instaurant le Fonds National de l'Education Populaire ainsi que l'Office National de la Production Intellectuelle, et créant les ressources financières permettant à ces organismes de remplir leur mission.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Tel qu'il a été institué, le Conseil Supérieur de l'Education Populaire ne dispose d'aucune ressource. Quant au service éducatif populaire du Ministère de l'Instruction Publique, son budget est notoirement insuffisant pour procurer l'aide si nécessaire aux institutions bénévoles de son ressort : universités populaires, extensions universitaires, centrales d'éducation ouvrière, loisirs du travailleur, bibliothèques publiques, service national de la jeunesse, folklore, service cinématographique, sociétés populaires de musique, dramatiques, etc.

Il suffit pourtant, pour créer et centraliser, en vue d'un budget autonome, les ressources financières permettant la réalisation d'une aide réelle et efficace en ce domaine, si vaste et si important, d'une simple transposition d'un principe repris à la récente loi promulguée en faveur des sports. Cette loi, on le sait, réserve exclusivement au profit de l'organisation des sports, un prélèvement sur les pronostics sportifs populaires.

Divers moyens, selon nous, pourraient facilement être mis en œuvre, dont le principe même ne consisterait pas, à proprement parler, en l'instauration d'un impôt nouveau.

Qu'on en juge plutôt.

1°) *Redevances sur l'utilisation des œuvres du « domaine public » :*

On sait qu'en vertu de la loi du 22 mars 1886 sur le droit d'auteur, toute création intellectuelle, scientifique, littéraire ou musicale, cesse, cinquante ans après le décès de son auteur, d'être protégée. Ce qui revient à dire qu'après ce laps de temps l'œuvre n'est plus susceptible de rapporter des droits d'auteur : elle est tombée dans le *domaine public*.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1958-1959.

19 JUNI 1959.

WETSVOORSTEL

tot oprichting van het Nationaal Fonds voor Volksopleiding en van het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie, en waarbij de nodige geldmiddelen worden voorzien opdat die inrichtingen hun opdracht zouden kunnen vervullen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Zoals hij is ingesteld beschikt de Hoge Raad voor de Volksopleiding over geen geldmiddelen. En de begroting van de Dienst voor Volksopleiding van het Ministerie van Openbare Werken is kennelijk ontoereikend om de broodnodige steun te verlenen aan de bereidwillige instellingen die onder zijn bevoegdheid vallen : volksuniversiteiten, hogeschooluitbreiding, centrales voor arbeidersopleiding, vrije-tijdbesteding voor arbeiders, openbare bibliotheken, nationale dienst voor de jeugd, folklore, filmdienst, volksverenigingen voor muziek, toneelverenigingen, enz.

Om met het oog op een zelfstandige begroting de geldmiddelen tot stand te brengen en te centraliseren die het verlenen van een werkelijke en doeltreffende hulp mogelijk maken op dit uitgestrekte en belangrijke gebied, volstaat het nochtans eenvoudig een principe te ontleen aan de wet die onlangs ten voordele van de sport werd uitgevaardigd. Zoals bekend, wordt krachtens deze wet een heffing op de populaire sportpronostieken uitsluitend bestemd voor de organisatie van de sport.

Onzes inziens kunnen diverse middelen worden aangewend, die in principe niet op de invoering van een nieuwe belasting in de eigenlijke betekenis van het woord zouden neerkomen.

Dit moge blijken uit wat volgt.

1°) *Heffingen op het gebruik van werken die tot het « publiek domein » behoren :*

Zoals bekend wordt iedere intellectuele, wetenschappelijke, letterkundige of muzikale schepping krachtens de wet van 22 maart 1886 op het auteursrecht, vijftig jaar na het overlijden van de auteur niet meer beschermd. Dit betekent dat het betreffende werk na verloop van die tijd geen auteursrechten meer kan opbrengen : het behoort tot het *publiek domein*.

L'instauration de ce domaine public avait pour but d'assurer la plus large diffusion des œuvres scientifiques, musicales et littéraires, en les mettant à la portée des humbles, grâce à la baisse sensible des prix d'édition et d'exécution, devant normalement se manifester dès que les œuvres précitées seraient libérées de la créance de leurs auteurs ou de leurs héritiers.

La pratique depuis s'est chargée de décevoir la généreuse illusion du législateur de 1886, le public n'ayant jusqu'ici retiré pratiquement aucun avantage positif du « domaine public »; les séculaires cahiers de Bach se vendent au prix du jour; au théâtre le prix des places pour les représentations des œuvres de Molière, de Wagner, n'est guère différent de celui imposé pour les ouvrages modernes, et les quelques concerts ou autres spectacles « populaires » ne sauraient suffire, dans la conjoncture actuelle, à l'élévation spirituelle généralisée tant souhaitée.

Par ailleurs, notamment par l'application de la redevance forfaitaire en matière musicale, la perception d'un droit d'auteur s'effectue *en fait* sur une grande quantité d'œuvres tombées dans le domaine public.

La loi est, de ce fait, doublement détournée de son but généreux.

Partant de cette double constatation : manque total de ressources pour promouvoir l'éducation populaire et inutilité pratique de l'instauration du « domaine public gratuit », il nous est apparu que le législateur ferait œuvre sage et utile, non point en créant de toutes pièces une nouvelle perception de droit, sur les œuvres du domaine public, mais en organisant celle qui se pratique en fait et en drainant ces immenses ressources vers cette œuvre d'éminente utilité publique qu'est l'éducation populaire.

Nous indiquons plus loin les détails pratiques du mécanisme de ladite perception.

2°) Instauration de l'« Income Tax » :

A ce jour les droits d'auteurs étrangers perçus en Belgique et au Congo ne sont assujettis à aucune redevance.

Il conviendrait, à l'instar d'autres pays, de créer pareille redevance, le produit de celle-ci devant également être acheminé vers la caisse de l'office national de la production intellectuelle, au profit du Fonds National de l'éducation populaire.

3°) Chaque année la Société des auteurs et les agences similaires perçoivent, parfois pour des sommes importantes, des droits d'auteur qu'elles doivent qualifier de « non transmissibles ou non répartissables », par suite de diverses circonstances.

Une source intéressante de revenus pour l'éducation populaire serait également créée par l'instauration d'une redevance sur ces sommes.

4°) Enfin, pourquoi ne pas prévoir, à l'instar de ce qui se fait au profit de l'organisation des sports, une redevance sur les bénéfices réalisés par les organisateurs de pronostics, concours et jeux culturels ?

La mise en œuvre de la perception de ces diverses redevances pourrait être fort simple. Un *Office National de la production intellectuelle* serait créé. Par ailleurs, l'Etat reconnaîtrait officiellement la « *Société Belge du Droit d'Auteur* » à laquelle seraient rattachées, en vertu des accords internationaux que celle-ci détient, les agences similaires étrangères opérant encore en Belgique et au Congo Belge.

L'Office National de la production intellectuelle aurait, entre autres, pour mission de coordonner et de contrôler toutes les activités se rapportant au droit d'auteur, notam-

De instelling van het publiek domein beoogt de ruimst mogelijke verspreiding van wetenschappelijke, literaire of muziekwerken door ze in het bereik van de minvermogenenden te brengen, dank zij de merkelijke daling van de publicatie- en uitvoeringskosten, die normaal moet volgen zodra de auteurs van voormelde werken of hun erfgenamen geen vordering meer kunnen doen gelden.

De praktijk heeft intussen de grootmoedige illusie van de wetgever van 1886 een lelijke deuk gegeven : het publiek heeft tot dusver geen enkel positief voordeel getrokken uit het « publiek domein »; de eeuwenoude schriften van Bach worden verkocht tegen de prijs van de dag; in de schouwburg is de prijs der plaatsen voor opvoeringen van werken van Molière of Wagner dezelfde als voor opvoeringen van moderne werken en de enkele zeldzame « volks »-concerten of andere « volks »-voorstellingen volstaan in de huidige tijdsomstandigheden niet voor de zozeer gewenste algemene geestelijke verheffing.

Overigens wordt, met name door de toepassing van een forfaitair recht op het gebied van de muziek, op heel wat tot het publiek domein behorende werken *in feite* auteursrecht geheven.

Zo wordt de wet in tweeërlei opzicht van haar edelmoe-dig doel afgewend.

Op grond van deze dubbele vaststelling : totaal gebrek aan middelen ter bevordering van de volksopleiding, en praktische nutteloosheid van de invoering van het « gratis publiek domein », zijn wij van mening dat de wetgever er wijs en goed aan zou doen, niet zonder meer een nieuw recht te doen heffen op de werken van het publiek domein, doch de in feite bestaande heffing te organiseren en de ontzaglijke opbrengst hiervan ten goede te doen komen aan het werk dat bij uitstek van algemeen belang is : de volksopleiding.

Wij zullen hierna praktische bijzonderheden geven aangaande de inrichting van deze heffing.

2°) Invoering van de « Income Tax ».

Tot op heden wordt op de buitenlandse auteursrechten, geïnd in België en in de Congo, geen enkele taks geheven.

Naar het voorbeeld van andere landen zouden wij een dergelijke taks moeten invoeren, waarvan de opbrengst eveneens terecht zou komen in de kas van het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie, ten voordele van het Nationaal Fonds voor Volksopleiding.

3°) Ieder jaar ontvangen de « Société des auteurs » en soortgelijke agentschappen soms zeer aanzienlijke bedragen aan auteursrechten, die zij om allerlei redenen als « niet overdraagbaar en niet verdeelbaar » moeten beschouwen.

Ook door het heffen van een taks op die bedragen zou ten bate van de volksopleiding een interessante bron van inkomsten worden aangeboord.

4°) En waarom zou men niet, zoals ten bate van de sport wordt gedaan, een taks heffen op de winst van de inrichters van pronostieken, wedstrijden en spelen van culturele aard ?

De inning van die diverse taksen kan op zeer eenvoudige wijze geschieden. Enerzijds zou een *Rijksbureau voor de Intellectuele Productie* worden opgericht. Anderzijds zou de Staat de « *Belgische Vereniging voor Auteursrechten* » officieel erkennen die, krachtens de door haar gesloten internationale overeenkomsten, ook de gelijksoortige buitenlandse instellingen zou omvatten, welke nog in België en Belgisch-Congo werkzaam zijn.

Het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie zou met name tot taak hebben, alle activiteiten met betrekking tot het auteursrecht te coördineren en te controleren, o. m. in

ment dans le cadre du système de redevances ci-dessus décrit. Le produit de la perception desdites redevances serait drainé vers l'Office. Ce dernier mettrait ces ressources considérables à la disposition du *Fonds National de l'éducation populaire*, dont notre proposition prévoit également la création.

Il nous plaît encore de souligner qu'une partie des fonds récoltés par l'Office serait affectée par celui-ci au service social intellectuel, dont les nécessités urgentes ne sont plus à démontrer.

Il va sans dire que la proposition de loi que nous avons l'honneur de soumettre à la Chambre serait une loi de cadre. Le soin serait laissé à l'Exécutif de déterminer par arrêté royal, notamment la composition de l'Office National de la Production Intellectuelle ainsi que le taux des diverses redevances à créer.

Concernant ce dernier point, les taux suivants pourraient être retenus, nous semble-t-il :

- Toutes formes d'enregistrements d'œuvres du Domaine public : 5 % du prix de vente.
- Publications commerciales d'œuvres du Domaine public : 5 % du prix de vente.
- « Revisions », transcriptions, arrangements, édités ou non : 10 % du revenu en droit d'auteur, d'arrangeur, d'éditeur, redevances applicables aux sociétés d'auteurs elles-mêmes.
- Publications, réimpressions commerciales, littéraires, scientifiques : 5 % du prix de vente.
- Représentations théâtrales d'œuvres du Domaine public : 5 % du bénéfice réalisé par l'exploitant.
- Auditions publiques d'œuvres du Domaine public : 5 % du bénéfice réalisé par l'exploitant.

Remarque importante : Il devrait évidemment être expressément prévu qu'aucune redevance ne serait perçue — ou que seule une redevance réduite serait perçue — sur les spectacles et auditions organisés à prix réduit dans un but d'éducation populaire.

— « Income Tax » : retenue sur l'ensemble des droits d'auteurs étrangers, perçus en Belgique et au Congo par la Société des auteurs et agences similaires : 20 % du total des perceptions à exporter.

— Droits d'auteur « non transmissibles ou non répartisables » : 10 % du total annuel acquis par la Société des auteurs.

— Pronostics, concours et jeux culturels : 10 % du bénéfice réalisé par l'exploitant.

Nous ne voudrions pas conclure cet exposé sans attirer votre attention sur d'autres possibilités de ressources pour l'Office National de la production intellectuelle.

Sans préjuger de ce que sera le futur statut de la Radio-diffusion et de la Télévision en Belgique (à ne pas confondre avec le statut propre à l'I.N.R.), pourquoi ne pourrait-on prévoir que serait autorisée la création d'une station de radiodiffusion, de caractère à la fois culturel et publicitaire, sous le contrôle de l'Office National de la production intellectuelle, et dont les bénéfices seraient versés à ce dernier, à destination du Fonds de l'éducation populaire ?

Ne serait-il, en effet, pas temps de mettre à l'étude, en s'entourant naturellement de tous renseignements utiles et en consultant tous les intéressés, la possibilité de mettre en œuvre au profit de l'éducation populaire cette source im-

het kader van het hierboven omschreven systeem van taksen. De opbrengst van deze taksen zou ten goede komen aan het Rijksbureau, dat deze aanzienlijke middelen ter beschikking zou stellen van het *Nationaal Fonds voor de Volksopvoeding*, waarvan dit voorstel eveneens de oprichting beoogt.

Verder wensen wij er nog op te wijzen dat een deel van de door het Bureau ingezamelde gelden door deze inrichting zou worden toegewezen aan de sociale dienst voor intellectuelen, waarvan de dringende behoeften voor de hand liggen.

Het spreekt vanzelf dat het wetsvoorstel dat wij de eer hebben aan de Kamer voor te leggen, een kaderwet zou zijn. Aan de Uitvoerende Macht zou de zorg worden overgelaten, met name de samenstelling van het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie en het bedrag der diverse in te voeren retributies bij koninklijk besluit te bepalen.

In verband met laatstgenoemd punt kunnen naar onze mening de volgende percentages worden toegepast :

- Alle vormen van registratie van werken van het openbaar domein : 5 % van de verkoopprijs.
- Commerciële publicaties van werken die tot het publiek domein behoren : 5 % van de verkoopprijs.
- Al dan niet uitgegeven « herzieningen », overschrijvingen, arrangementen : 10 % van de opbrengt aan auteursrechten, arrangementrechten, uitgeverrechten, welke retributies gelden voor de auteursverenigingen zelf.
- Letterkundige en wetenschappelijke commerciële publicaties en herdrukken : 5 % van de verkoopprijs.
- Toneeluitvoeringen van werken die tot het publiek domein behoren : 5 % van de door de exploitant gemaakte winst.
- Openbare uitvoeringen van werken die tot het publiek domein behoren : 5 % van de door de exploitant gemaakte winst.

Belangrijke opmerking : Er moet echter uitdrukkelijk worden bepaald dat geen — of slechts een verlaagde — retributie zou worden geïnd op de vertoningen en uitvoeringen die tegen verlaagde prijs worden ingericht met een opleidend doel.

— « Income tax » : afhouding van de gezamenlijke auteursrechten van vreemde auteurs, die in België en in Congo worden geïnd door de Vereniging voor Auteursrecht en soortgelijke agentschappen : 20 % van het totaal der uit te voeren inningen.

— « Niet overdraagbare of niet verdeelbare » auteursrechten : 10 % van het door de Vereniging voor Auteursrecht verworven jaarlijkse totaal.

— Pronostieken, wedstrijden en culturele spelen : 10 % van de door de exploitant gemaakte winst.

Wij willen deze uiteenzetting niet besluiten zonder uw aandacht te vestigen op andere bronnen van inkomsten voor het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie.

Waarom zou het niet mogelijk zijn — zonder vooruit te lopen op het toekomstige statuut van de Belgische radio-omroep en televisie (niet te verwarren met het eigen statuut van het N.I.R.) — te voorzien in de machtiging tot oprichting van een cultureel en publicitair radiozendstation onder controle van het Rijksbureau voor de Intellectuele Productie, waarvan de winst aan dit Rijksbureau zou worden afgedragen ten bate van het Fonds voor Volksopvoeding ?

Zou het inderdaad thans niet passen, mits natuurlijk alle nuttige inlichtingen in te winnen en alle belanghebbenden te raadplegen, de mogelijkheid in te studeren om deze nieuwe belangrijke bron van financiële middelen ter

portante nouvelle de moyens financiers, alors qu'en fait depuis des lustres la publicité commerciale par la radio s'exerce sur notre territoire par voix étrangère ?

En conclusion, nous sommes heureux de pouvoir soumettre à l'appréciation de la Chambre une proposition de loi ayant pour objet de promouvoir *efficacement* l'éducation populaire, sans la moindre charge nouvelle pour l'Etat et sans créer de nouveaux impôts à proprement parler.

beschikking te stellen van de volksopleiding, gelet op het feit dat, sedert tientallen jaren, de handelspubliciteit langs de radio op ons grondgebied van uit het buitenland geschiedt ?

Ten slotte verheugt het ons aan de Kamer een wetsvoorstel te kunnen voorleggen dat ertoe strekt op *doelmatige wijze* de volksopleiding te bevorderen, zonder de minste nieuwe last voor de Staat of zonder eigenlijke invoering van nieuwe belastingen.

A. SAINT-REMY.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Il est créé un « Fonds Belge de l'Education populaire » doté de la personnalité civile.

Art. 2.

Il est créé un établissement public dénommé « Office National Belge de la Production Intellectuelle ».

Art. 3.

Le Fonds National Belge de l'Education Populaire et l'Office National Belge de la Production Intellectuelle relèvent du Ministère de l'Instruction Publique.

Art. 4.

Le budget commun du Fonds National de l'Education Populaire et de l'Office National de la Production Intellectuelle est autonome; les ressources lui destinées exclusivement proviennent des redevances applicables aux utilisations commerciales, ou de rapport, des œuvres de toutes nationalités tombées dans le Domaine public, redevances dont le taux proportionnel sera déterminé par *Arrêté Royal*: du revenu de l'Income Tax et de toutes autres ressources analogues susceptibles d'être créées par la loi (comme la reproduction mécanique sous toutes ses formes présentes et à venir) et les bénéfices d'une éventuelle station de Radiodiffusion, à caractère à la fois culturel et publicitaire, sous le contrôle de l'Office National de la Production Intellectuelle, et dont le produit total et annuel, destiné au Fonds National de l'Education Populaire est perçu, puis directement versé au compte de l'Office National de la Production Intellectuelle, dont question aux articles 2 et 3, par la Société belge du droit d'auteur et les agences similaires opérant à ce titre en Belgique et au Congo belge.

Art. 5.

La composition de l'Office National Belge de la Production Intellectuelle sera déterminée par *Arrêté Royal*; il aura pour attributions essentielles :

- 1°) la gérance du patrimoine « Domaine Public »;
- 2°) la centralisation des ressources destinées au Fonds National de l'Education Populaire;

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Er wordt een Belgisch Nationaal Fonds voor Volksopleiding opgericht dat rechtspersoonlijkheid bezit.

Art. 2

Er wordt een openbare instelling, genaamd « Belgisch Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie » opgericht.

Art. 3.

Het Belgisch Nationaal Fonds voor Volksopleiding en het Belgisch Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie ressorteren onder het Ministerie van Openbaar Onderwijs.

Art. 4.

De gemeenschappelijke begroting van het Nationaal Fonds voor Volksopleiding en van het Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie is zelfstandig; de daartoe uitsluitend bestemde geldmiddelen worden verschaft door heffingen op het gebruik tot handelsdoeleinden of tot geldproduktie van in het publiek domein vervallen kunstwerken van om 't even welke nationaliteit, taksen waarvan het evenredig bedrag *bij koninklijk besluit* wordt vastgesteld; door de opbrengst van de Income Tax of om 't even welke andere gelijkaardige geldmiddelen die bij de wet zouden kunnen worden bepaald (zoals de mechanische reproductie in haar huidige en toekomstige vormen) en de winst van een eventuele radiozender, met cultureel en publicitair karakter, onder het toezicht van het Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie en waarvan de totale en jaarlijkse opbrengst, voor het Nationaal Fonds voor Volksopleiding bestemd, wordt geïnd en rechtstreeks gestort op rekening van het Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie, bedoeld in de artikelen 2 en 3, door de Belgische Vereniging voor Auteursrecht en door de gelijkaardige agentschappen die als zodanig in België en in Belgisch-Congo werkzaam zijn.

Art. 5.

De samenstelling van het Belgisch Rijksbureau voor de Intellectuele Produktie zal bij koninklijk besluit worden bepaald; het zal zich hoofdzakelijk bezighouden met :

- 1°) het beheer van het vermogen « Publiek domein »;
- 2°) de centralisatie van de geldmiddelen, bestemd voor het Nationaal Fonds voor Volksopleiding;

3°) le contrôle des perceptions effectuées pour le compte du fonds précité par la Société Belge des auteurs et les agences similaires en Belgique et au Congo;

4°) l'arbitrage éventuel des différends pouvant surgir entre les sociétés d'auteurs, leurs membres, leurs redevables;

5°) l'organisation du service social intellectuel.

3°) het toezicht op de inningen voor rekening van voormeld fonds gedaan door de Belgische Vereniging voor Auteursrechten en de gelijkaardige agentschappen in België of in Belgisch-Congo;

4°) het gebeurlijk beslechten van de geschillen die mochten rijzen tussen de verenigingen voor auteursrechten, hun leden en diegenen die hun taksen zijn verschuldigd;

5°) de inrichting van een sociale dienst voor intellectuelen.

A. SAINT-REMY,
A. VERBIST,
Ch. JANSSENS,
H. LAHAYE,
Ch. GENDEBIEN,
C. CORNET.
